

Євроінтеграційний поступ України за 2024 рік у довкілєвій сфері: ЗМІНА КЛІМАТУ

Полісі-бріф

Матеріал підготований за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного Фонду «Відродження» в рамках спільної ініціативи «Вступаємо в ЄС разом». Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу чи Міжнародного фонду «Відродження».

**Співфінансується
Європейським Союзом**

**МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ**

Євроінтеграційний поступ України за 2024 рік у довкіллевій сфері: зміна клімату

Полісі-бріф

Червень 2025

Резюме

У 2024 році Україна зробила низку важливих кроків у сфері кліматичної політики, що свідчить про прагнення до зближення з Європейським Союзом. Європейська Комісія у щорічному Звіті щодо прогресу України в межах Пакету розширення 2024 відзначила, зокрема, ухвалення рамкового [закону про державну кліматичну політику](#), затвердження [Національного плану з енергетики та клімату на період до 2030 року](#) і впровадження імплементаційного законодавства щодо адміністративних процедур, пов'язаних із фторованими парниковими газами. Однак ці досягнення не нівелюють серйозних викликів. Низка критичних завдань залишається невиконаною: Україна не оновила довгострокову стратегію розвитку з низьким рівнем викидів, не адаптувала кліматичну політику до законодавства ЄС у світлі пакету «Готові до 55», не ратифікувала Кігалійську поправку до Монреальського протоколу і не створила належної системи моніторингу викидів для запуску системи торгівлі квотами.

У чому проблема?

Попри формальні зрушення, кліматична політика України досі є фрагментарною, непослідовною та недостатньо узгодженою із законодавством ЄС. Імплементація зобов'язань у сфері клімату, передбачених Угодою про асоціацію та Європейським зеленим курсом, залишається незадовільною. Європейська Комісія вказує на структурні прогалини у зв'язку з відсутністю оновленої довгострокової кліматичної стратегії, яка би відповідала зобов'язанням України за [Паризькою угодою](#). Брак прогресу у створенні функціонуючої системи моніторингу, звітності та верифікації (МЗВ) гальмує запуск внутрішньої системи торгівлі викидами (СТВ), яка є одним із ключових елементів ринкових механізмів скорочення викидів.

Що зроблено?

1. Прийняття рамкового закону про державну кліматичну політику

Ухвалений [Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики»](#) закріплює принципи кліматичного врядування, визначає мету досягнення кліматичної нейтральності, передбачає розробку кліматичних стратегій, створення міжвідомчих координаційних механізмів.

2. Затвердження Національного енергетичного і кліматичного плану на період до 2030 року

У документі встановлено цілі та заходи до 2030 року у п'яти ключових вимірах: декарбонізація, енергоефективність, енергетична безпека, внутрішній ринок енергії та наукові дослідження. Серед основних цілей НПЕК, зокрема: скорочення викидів парникових газів на 65% порівняно з рівнем 1990 року; досягнення 27% частки відновлюваних джерел енергії у загальному кінцевому енергоспоживанні; поглиблення диверсифікації джерел і шляхів постачання енергоресурсів – не більше 30% від одного постачальника; первинне споживання енергії не більше 72,224 млн т н.е., кінцеве

споживання енергії 42,168 млн т н.е. (т н.е. – тонна нафтового еквівалента). Україна розробила НПЕК відповідно до вимог [Регламенту \(ЄС\) 2018/1999](#).

3. Імплементация законодавства щодо фторованих парникових газів.

Україна ухвалила нормативно-правові акти, що регулюють обіг фторованих газів, відповідно до [Регламенту \(ЄС\) № 517/2014](#). Наприклад, було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям [Закону України "Про адміністративну процедуру"](#)» від 10.10.2024 № 4017-ІХ, [переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот](#), тощо.

Що залишилось невиконаним?

Не оновлено довгострокову стратегію низьковуглецевого розвитку. [Діюча стратегія](#) (до 2050 року), не відповідає оновленим цілям ЄС та Паризькій угоді.

Не ратифіковано Кігалійську поправку до Монреальського протоколу. Поправка має ключове значення для глобального поступового вилучення гідрофторвуглеців (ГФВ), однак Україна досі не завершила процес ратифікації.

Відсутня адаптація до пакету законодавства «[Готові до 55](#)». Україна не адаптувала національну політику до нових кліматичних цілей ЄС щодо скорочення викидів на 55% до 2030 року.

Не створено ефективної системи МЗВ (моніторингу, звітності, верифікації) для СТВ. Відсутність прозорої та верифікованої системи обліку викидів не дозволяє перейти до запуску системи торгівлі викидами, яка є критично важливою в умовах запровадження СВМ ЄС (механізму вуглецевого коригування на кордоні).

Не створено консультативний чи дорадчий орган з питань зміни клімату у контексті статті 6 [Закону України «Про основні засади державної кліматичної політики»](#). Український кліматичний офіс не цілком відповідає критеріям такого органу у контексті вимог статті 6 цього закону.

Відповідно до статті 10 [Закону України «Про основні засади державної кліматичної політики»](#) порядок підготовки Національного плану з енергетики та клімату затверджується Кабінетом Міністрів України. В Україні наявний схвалений [Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року](#), але саме із затвердженням КМУ порядком його підготовки у публічному доступі ознайомитись не вдалось. Як і з низкою актів КМУ, прийняття яких передбачено статтями 17, 19, 23, 26 [Закону України «Про основні засади державної кліматичної політики»](#).

Що потрібно зробити?

1. Оновити стратегію низьковуглецевого розвитку до 2050 року з урахуванням цілей Паризької угоди та нового кліматичного законодавства ЄС.
2. Ратифікувати Кігалійську поправку для імплементції міжнародних зобов'язань у сфері обігу гідрофторвуглеців.
3. Забезпечити повну адаптацію Національного енергетичного і кліматичного плану на період до 2030 року до пакету «Готові до 55», включно з секторальними цілями та механізмами підтримки енергетичного переходу.

4. Створити надійну систему моніторингу, звітності та верифікації викидів — обов'язкову передумову запуску системи торгівлі викидами в Україні.
5. Забезпечити ефективну міжвідомчу координацію та інтеграцію кліматичної політики в інші сектори — енергетику, транспорт, промисловість, сільське господарство.
6. Налагодити системну роботу із прийняття КМУ актів, передбачених [Законом України «Про основні засади державної кліматичної політики»](#).